

Tenslotte bevestigde Churchill dat de Verenigde Staten en Engeland hun uiterste best zouden doen om de verscheppingen van materiaal naar de Sowjet-Unie op peil te houden. Die hulp, vooral van belang in de vorm van militaire vrachtauto's, verbindingsmaterieel en sommige voedingsmiddelen en industriële grondstoffen, was Stalin welkom¹ maar uiteraard zou een grootscheepse landingsoperatie (waarvan hij, typische landrot, de complexiteit niet ten volle begreep) hem oneindig welkomer geweest zijn.

*

Van zijn vlucht naar Moskou (hij vloog via Kairo) maakte Churchill gebruik om de gehele situatie in het Midden-Oosten met de daar aanwezige bevelhebbers te bespreken. Hij kreeg er de sterke indruk dat het Engelse Achtste Leger dat er nog steeds niet in geslaagd was, Rommels strijdmacht beslissend te verslaan, behoefte had aan een nieuwe leiding. Aan generaal Auchinleck werd het opperbevelhebberschap in Perzië en Irak aangeboden – deze weigerde en trok zich gegriefd terug. De nieuwe opperbevelhebber in het Midden-Oosten werd generaal *Sir* Harold Alexander, bevelhebber van het Achtste Leger werd luitenant-generaal Bernard Montgomery. Vooral van Montgomery die steeds temidden van zijn troepen leefde, ging een inspirerende

¹ Er waren vier aanvoerroutes: door de lucht van Alaska naar Siberië (die route werd door de meeste vliegtuigen gebruikt die naar de Sowjet-Unie overgevlogen werden), overzee naar Wladiwostok (een route die, gegeven het Duits-Japans bondgenootschap, alleen voor niet-militaire goederen gebruikt mocht worden), overzee naar de Perzische Golf en dan per weg of spoorweg naar de Kaukasus, en overzee naar Moermansk en Archangel. Die laatste route kon in de zomermaanden niet gebruikt worden doordat de Geallieerde convoien van Noord-Noorwegen uit zwaar door de *Luftwaffe* aangevallen konden worden. Ook in de winter van '42 op '43 vielen de convoien naar Noord-Rusland uit: er waren geen schepen genoeg.

In totaal ontving de Sowjet-Unie tot in de zomer van '44 ca. 13 mln ton aan goederen: bijna 5 000 tanks (de Geallieerde tanks bevielen de Russen niet erg) en 11 000 vliegtuigen en voorts meer dan een kwart miljoen vehikels van allerlei aard. In Washington werd geschat dat in de zomer van '44 de helft van de voorraden voor het Rode Leger in Amerikaanse vrachtauto's vervoerd werd. Op een Geallieerd aanbod om Amerikaanse en Engelse zware bommenwerpers bij de Kaukasus te stationeren, ging Stalin niet in. Hij wenste niet dat grote aantallen Russische militairen met Amerikaanse en Engelse in contact zouden komen en voelde er bovendien niet voor, die Amerikanen en Engelsen toe te laten in de buurt van de gebieden waar de aardolie-installaties lagen die de Sowjet-Unie in het begin van de jaren '20 onteigend had.